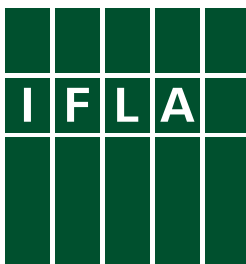

MANIFEST IFLA/UNESCO O INTERNETE

IFLA/UNESCO Internet Manifesto

Copyright © International Federation of Library Associations and Institutions, 2002

Slovak edition © Spolok slovenských knihovníkov/Slovak Librarians Association

Translation © Ing. Silvia Stasselová, 2008

Realizované s finančnou podporou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky

MANIFEST IFLA/UNESCO O INTERNETE

Neobmedzený prístup k informáciám má zásadný význam pre dosiahnutie slobody, rovnosti, globálneho porozumenia a mieru. Z tohto dôvodu Medzinárodná federácia knižničných asociácií a inštitúcií (IFLA) vyhlasuje:

- ▶ Intelektuálna sloboda je právom každého jednotlivca zastávať a vyjadrovať svoje názory a vyhľadávať a získavať informácie; je základom demokracie a je stredobodom knižničných služieb.
- ▶ Sloboda prístupu k informáciám, nezávisle od média a hraníc štátov, je základnou zodpovednosťou knihovníckej a informačnej profesie.
- ▶ Zabezpečenie neobmedzeného prístupu na internet prostredníctvom knižníc a informačných služieb napomáha dosiahnuť slobodu, prosperitu a rozvoj.
- ▶ Prekážky brániace toku informácií by mali byť odstránené, najmä tie, ktoré prehlbujú nerovnosť, chudobu a beznádej.

Slobodný prístup k informáciám, internet, knižnice a informačné služby

Knižnice a inštitúcie poskytujúce informačné služby sú dynamické inštitúcie, ktoré spájajú ľudí s globálnymi informačnými zdrojmi, myšlienkami a kreatívnymi prácami, ktoré hľadajú. Knižnice a informačné služby sprístupňujú celé bohatstvo ľudského poznania a kultúrnej rozmanitosti prostredníctvom všetkých dostupných médií.

Globálna sieť internetu umožňuje jednotlivcom aj komunitám na celom svete rovnocenný prístup k informáciám za účelom osobného rozvoja, vzdelávania, motivácie, kultúrneho obohacovania, ekonomických aktivít a informovanej účasti na demokracii, bez ohľadu na to, či už sa nachádzajú v najmenších a najvzdialenejších obciach, alebo vo veľkomestách. Každý môže prezentovať svoje záujmy, znalosti a kultúru a sprístupniť ich svetu.

Knižnice a informačné služby predstavujú hlavné vstupné brány k internetu. Niekomu poskytujú technické vymoženosti, poradenstvo a pomoc, pre iných sú jedinými dostupnými prístupovými miestami. Knižnice a informačné služby poskytujú mechanizmus na prekonanie prekážok vytvorených rozmanitosťou zdrojov, technológií a nadobudnutých zručností.

Princípy slobodného prístupu k informáciám prostredníctvom internetu

Prístup k internetu a všetkým jeho zdrojom by mal byť v súlade so Všeobecnou deklaráciou ľudských práv Organizácie spojených národov, najmä s článkom 19:

„Každý má právo na slobodu názoru a prejavu; toto právo zahŕňa slobodu zastávať názor bez zasahovania a vyhľadávať, získavať a šíriť informácie a myšlienky prostredníctvom ľubovoľných médií a nezávisle na hraniciach štátov.“

Celosvetová prepojenosť internetu predstavuje médium, prostredníctvom ktorého môžu využívať toto právo všetci. V dôsledku toho by prístup na internet nemal byť predmetom ideologickej, politickej alebo náboženskej cenzúry ani ekonomických bariér.

Knižnice a informačné služby majú tiež povinnosť slúžiť všetkým členom ich komúnít, bez ohľadu na vek, rasu, národnosť, vieru, kultúru, politickú orientáciu, fyzické alebo iné postihnutie, pohlavie, sexuálnu orientáciu alebo akékoľvek iné dôvody.

Knižnice a informačné služby by mali podporovať právo používateľov vyhľadávať informácie podľa ich výberu.

Knižnice a informačné služby by mali rešpektovať súkromie svojich používateľov a rešpektovať, že informácie o vyhľadávaní v informačných zdrojoch, ktoré používatelia používajú, by mali zostať dôverné.

Knižnice a informačné služby majú povinnosť umožniť a podporovať verejný prístup ku kvalitným informáciám a komunikačným prostriedkom. Používatelia by mali mať k dispozícii odbornú pomoc a vhodné prostredie, v ktorom môžu vybrané informačné zdroje slobodne a s dôverou využívať.

Okrem množstva hodnotných informačných zdrojov prístupných prostredníctvom internetu, sú niektoré z nich nesprávne, zavádzajúce a môžu byť urážlivé. Knižovníci by mali poskytovať používateľom knižníc také informácie a informačné zdroje, ktoré by ich naučili využívať internet a elektronické informácie účelne a efektívne. Mali by aktívne podporovať a uľahčovať spoľahlivý prístup ku kvalitným sieťovým informáciám všetkým svojim používateľom vrátane detí a mládeže. Rovnako ako ostatné základné služby aj prístup na internet v knižniciach a informačné služby by mali byť bezplatné.

Uplatnenie manifestu

IFLA vyzýva medzinárodné spoločenstvo k podpore rozvoja dostupnosti internetu na celom svete, najmä v rozvojových krajinách, aby globálne výhody internetu boli dostupné pre všetkých.

IFLA vyzýva národné vlády k rozvoju národnej informačnej infraštruktúry, ktorá zabezpečí prístup na internet celej populácii štátu.

IFLA vyzýva všetky vlády, aby podporovali neobmedzený tok informácií prístupných na internete prostredníctvom knižníc a informačných služieb a aby čelili akýmkoľvek pokusom cenzurovať alebo obmedziť tento prístup.

IFLA naliehavo vyzýva odbornú knihovnícku verejnosť a riadiacich pracovníkov na štátnej a miestnej úrovni, aby vytvorili stratégie, postupy a plány, ktoré budú uplatňovať princípy, vyjadrené v tomto manifeste.

Tento Manifest bol pripravený IFLA/FAIFE, schválený dňa 27. marca 2002 v Haagu a oficiálne vyhlásený dňa 1. mája 2002.

Manifest bol jednomyselne prijatý na zasadnutí Správnej rady IFLA počas 68. Výročnej konferencie IFLA dňa 23. augusta 2002 v Glasgowe.